



Ljuset påverkar både jobb och hälsa. Det är testgänget eniga om. Aras Khder, Rodrigo Corvalan, Tanja Nylund, Hector Pizarro, Rodrigo Diaz.



PLATTSÄTTAREN Rodrigo Corvalan slår på lampan, en byggampa från El-Björn. Han står i badrummet på ett bostadsbygge i Stockholm. Sedan tidigare hänger en ljusboll i rummet, det är halvskumt. Men med arbetsbelysningen ser han ordentligt.

- Vilken skillnad. Nu ser jag verkligen bra. Det är viktigt, för det är små marginaler när vi sätter kakel, säger han.

Rodrigo är en av fem plattsättare på två byggen som testat arbetsbelysning åt Byggnadsarbetaren. Samtliga är eniga om en vinnare. El-Björn.

- Lampan fungerar perfekt. Den ger ett bra, fint ljus som är behagligt att jobba i. Den är lätt att hantera, att ställa i olika positioner och sätta av och på stativ, säger Rodrigo Corvalan som arbetar på plattsättarföretaget K 360. Han upplever lampan som rejäl. ▶

JOBBA LJUST

"Bra ljus", "Lätt och behändig att hantera". Så lyder omdömet om vinnaren när plattsättare testat ny och energieffektiv arbetsbelysning för Byggnadsarbetarens räkning.

TEXT: MARGITE FRANSSON FOTO: MAGNUS LIAM KARLSSON

SÅ TESTADE VI

■ Fem plattsättare har testat lamporna under sitt vanliga arbete. Arbetsbelysningen har valts ut av Byggnadsarbetaren efter samråd med arbetare och tillverkare.



"Man blir trött och mår sämre i dåligt ljus. En bra belysning gör att jobbet går lättare och man undviker småfel," säger plattsättaren Rodrigo Corvalan. Han och kollegorna vill få tillverkarna att ta fram mindre utrymmeskrävande stativ.

► På ett bygge några minuter bort jobbar hans kollega på samma företag, skyddsombudet Tanja Nylund. Hon har samma uppfattning om vinnaren. – Tvåan, Cellite Future Led, är nästan lika bra men belyser inte riktigt lika effektivt, säger hon.

"Ser du bättre gör du ett bättre jobb och minskar samtidigt risken för skador och olyckor."

PER NYLÉN, BELYSNINGSEXPERT, ARBETSMILJÖVERKET

ÖVRIGA LAMPOR i testet Ahlsells och Garos fick sammanlagt treor av testgänget för belysningen. Ahlsells hade en mindre ljusyta och ljuset ansågs för skarpt. Garos tyckte de flesta mer hade karaktär av allmänbelysning. Samtliga lampor hade eluttag, vilket av alla sågs som ett plus. För vissa är uttaget standard, för andra tillval. Tanja Nylund och kollegorna har testat lamporna vid kakelsättning i badrum, trapphus och källare. För alla är belysningen viktig. Den påverkar både arbetsresultat och hälsa.

– Dålig belysning gör att man blir trött. Jag har jobbat i ljus som är som en nattlampa för barn. Då kan jag få riktigt ont i huvudet efter en dags arbete, säger hon.

Det är också viktigt att färgen har

rätt ton, runt 4000–5000 Kelvin. Ju högre tal desto kallare.

– På arbetsplatser eftersträvar man ett kallare ljus, eftersom ett varmare, mysigare ljus gör att man blir tröttare, säger Per Nylén, belysningsexpert på Arbetsmiljöverket.

Han tycker att belysningen är eftersatt på många arbetsplatser. Och många plattsättare jobbar i dunkel miljö med bara en allmänbelysning.

– Men ser du bättre gör du ett bättre jobb och minskar samtidigt risken för skador och olyckor, säger han.

FÖR ATT FÅ en bra byggbelysning ska man sträva efter en upplyst arbetsyta, utan bländning och flimmer. Samtliga lampor i Byggnadsarbetarens test bygger på den energisnåla tekniken,

led, som består av små lysdioder. Lamporna håller längre, 30 000–40 000 timmar mot 2 000–3 000 timmar för en halogenlampa. En fördel är också att de inte blir lika varma och därför kan användas i smidigare armaturer.

– På sikt tror jag att led-lamporna blir ännu mer energieffektiva och att man kan ladda upp lamporna, så att man slipper sladden, säger han.

Det passar plattsättarna som vill ha så lite störande moment som möjligt. Samtidigt är det viktigt att belysningen hamnar på rätt höjd. Lamporna i testet kan hängas, ställas på golvet eller sättas på stativ.

– Men det funkade inte för oss att jobba med stativen. I ett badrum blir det för trångt. Tillverkarna måste göra smalare stativ i så fall, säger Tanja Nylund.

I avvaktan på innovationer har kollegan Rodrigo Corvalan hittat sin egen lösning.

– Jag slår i en spik i dörröppningen innan de sätter karmen och hänger lampan där. ●

ANSVAR FÖR BELYSNING

■ Enligt Arbetsmiljöverkets regelverk har arbetsgivaren ansvar för arbetsbelysning, medan arbetsmiljösamordnaren, ofta det samordningsansvariga företaget, ska stå för mer allmän belysning.

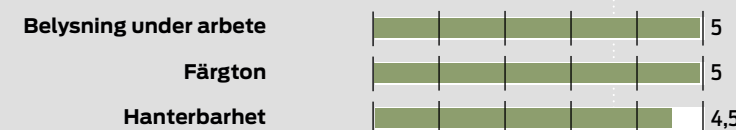
BETYG

Betygen på respektive testfaktor är ett medelvärde av testpiloternas betyg. Slutbetyget är en helhetsbedömning som sätts av redaktionen. Där vägs även kommentarer och fakta in. Samtliga lampor har en spänning på 230 volt.



EBL 230/38U EL-BJÖRN

Cirka pris inkl moms **2 000 kr** (tre eluttag), 1 500 kr utan uttag, stativ 463 kr
Ljuskälla **33 Watt LED**
Färgtemperatur **5 000 K**
Livslängd **50 000 timmar**
Vikt **2,2 kg**
Kabel **5 meter**

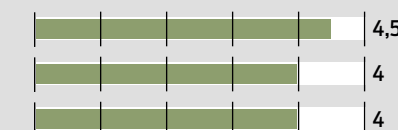


Kommentarer "Härlig lampa med underbar färgton", "Jättesmidig", "Lätt att hantera".



CELLITE FUTURE LED

1 244 kr (två eluttag standard), stativ 313 kr
Ljuskälla **32 Watt LED**
Färgtemperatur **4 000 K**
Livslängd **50 000 timmar**
Vikt **2,8 kg**
Kabel **5 meter**

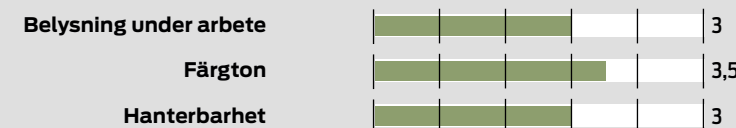


"Bra, starkt ljus att jobba i", "Skön belysning, bra färgton", "Bra med elluttag", "Krångligt fästa på stativ".



AWORK LED 6600 AHLSELL

Cirka pris inkl moms **1 124 kr** (två eluttag standard), stativ 374 kr
Ljuskälla **80 Watt LED**
Färgtemperatur **4 200 K**
Livslängd **30 000 timmar**
Vikt **3,6 kg**
Kabel **5 meter**

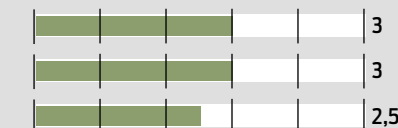


Kommentarer "Begränsad ljusstråle", "Starkt ljus", "Bländade mot kaklet", "Svårt med stativet".



GARO BALL LED

1 250 kr (två eluttag standard), stativ 563 kr, lamphållare 188 kr
Ljuskälla **19 Watt LED**
Färgtemperatur **4 000 K**
Livslängd **35 000-40 000 timmar**
Vikt **1,8 kg**
Kabel **7 meter**



"Mer typ av allmänbelysning", "Funkade när jag hängde den i taket", "Krångligt ihop med stativ".

